

W

ДОШКІЛЬНЕ ВИХОВАННЯ

5 ТРАВЕНЬ
1978

Чарівна галявина

ОЛЕНЧИНА бабуся поглянула на годинника, квапливо вимкнула киплячий бульйон і заспішила до ліфта. Для неї наставали найрадісніші хвилини ранку. До дитсадкового паркану підійшла, коли там було вже чимало глядачів. Привіталася з бабусями Олега та Мишка, зі Світланчиною мамою, посміхнулася татові Ігорка:

— Вибралася-таки!

Найкращі щілини в паркані були вже зайняті, але хтось молодший поступився місцем, і вона нарешті побачила по той бік знайому вже, милу серцю картину: велика, зелена, оточена густими деревами галявина, а на ній — білі грибочки панамок.

старої чарівниці, в якому завжди було літо і тиша, хоча за хвірткою вже свистіли осінні вітри чи мела снігова хуртовина...

Звідки взявся тут цей оазис? Адже будівельники, які зводили на околиці Києва житловий масив Нивки, пам'ятають лише звичайний голий степ, де вони працювали 15 років тому...

Клімат чи мікроклімат?

ІДЕЮ написати саме про цей дитячий заклад нам підказали в Міністерстві освіти. 387-ий нині посів 1-е місце у соціалістичному змаганні серед усіх дитячих закладів Києва. Виявилась і ще одна незвичайна деталь,

ПОШУК,
ІНІЦІАТИВА,
МАЙСТЕРНІСТЬ

яка нас дуже зацікавила: малята тут майже зовсім не знають катарів, ангін, бронхітів та інших простудних захворювань. Уявляєте, 280 дітей, які не страждають від кашлю і нежиті, не бояться повітря, води і снігу! 280 щасливих матерів, які не викликають додому дитячого лікаря!

С Е К Р Е Т

Серед 30-ти, здавалося б однакових, маленьких і спритних вихованців бабуся відшукала-таки поглядом свою Оленку і відтоді стежила лише за нею.

Дівчинка підбігла до розкладушки і, добре знаючи, що треба робити, лягла на живіт, підставивши сонцю спинку та плечі.

Чотири хвилини тривала тиша, сповнена лише співу якогось невагомного птаха та шурхотіння легкого вітерця.

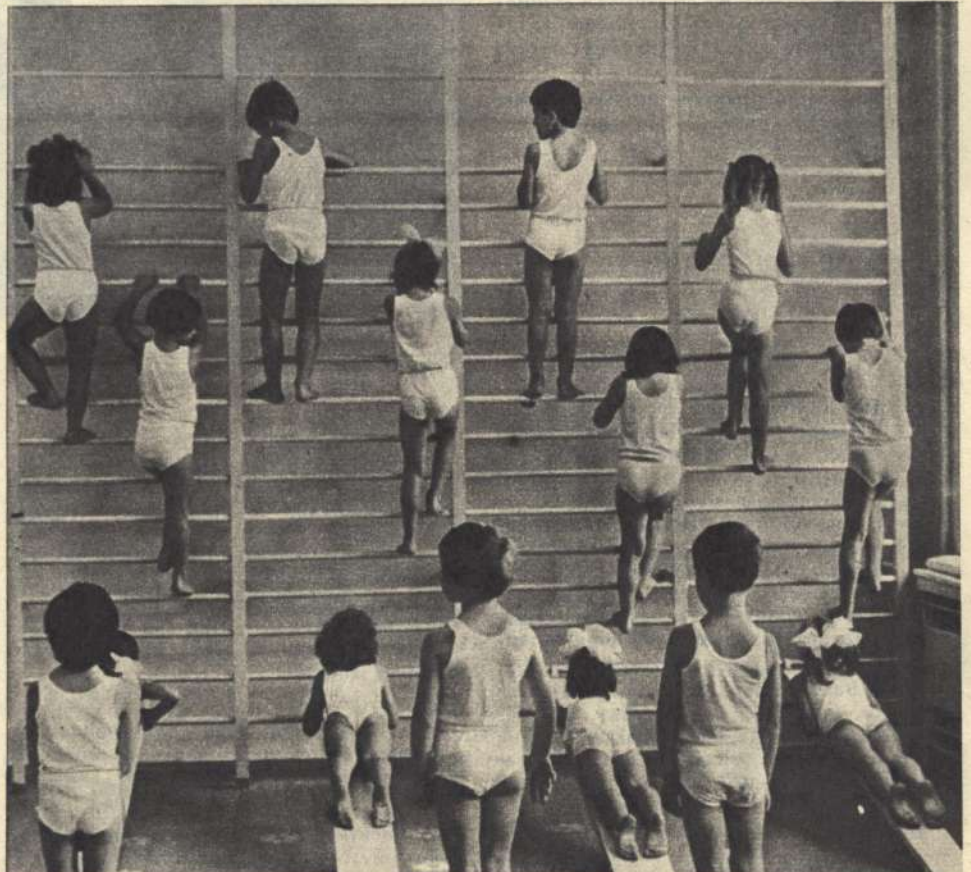
Потім пролунала весела команда, і під сонцем опинилися 30 вже добре засмаглих маленьких животів і 30 личок, закритих панамками так, що видно було тільки 30 червоних невагомних ротиків. Вони сміялися, щось вигукували або й просто наспівували.

Пташиний щебет переплівся з щебетом малечі. І вже не замовкав тут з півтори години. Доти, поки, змінюючи одна одну, не прийняли своїх щоденних сонячних ванн всі групи дитсадка. Та 20 хвилин активного сонця — це ще не кінець процедури. Славнозвісний тріумфірат: сонце, повітря, вода — нероздільно панує і на цій галявині здоров'я. Після сонячного душу—відпочинок, а потім дівчатка і хлопчики біжать під справжній — його влаштували з кількох звичайних дитячих ліжок, і треба бачити, яка радість — стрибати у срібних бризках саморобного теплого дощу під золотим дощем сонячним.

Важко повірити, що ми не на дачі, куди виїздить на літо чимало дитячих закладів. Важко уявити, що навколо цієї галявини — великий житловий масив з кількома сучасними заводами, з автобусною трасою і звичайною спекою буденного липневого дня.

Галявина нагадує сад андерсенівської

З Д О Р О В ' Я

Використання різних методів забезпечує належну щільність заняття.

Я поїхала на Нивки за секретом, щоб якнайшвидше розповісти його «всьому світові».

Виконувати цей намір почала зразу ж, повертаючись того вечора з Нивок до центру. Розповіла сусідкам у тролейбусі. А у відповідь вислухала байку про якусь жорстоку няньку, що радила напарниці по дитсадку «влаштувати протяги» навмисне, щоб менше дітей відвідувало групу.

Від байки цієї, до речі, чутої в різних варіаціях разів зі сто, я відмахнулася з досадою. Та коли сіла вдома за стіл і готова була написати перше захоплене речення, ця вигадана нянька раптом постала переді мною так ясно, ніби існувала насправді. І мені подумалося: якби у дитсадку, про який я збиралася писати, була хоч одна така няня, не допомогли б йому ні парк, ні басейн, ні гімнастика. Секрет, очевидно, не в тому, що роблять в дитсадку для своїх вихованців, а насамперед в тому, хто і як це робить.

Тому я переставила місцями пункти плану, за якими збиралася писати статтю. Перед словами «басейн», «стадіон», «парк» я поставила слово «колектив». Перед пунктами «загартування», «фізичне виховання» написала — «мікроклімат». А зробивши так, зрозуміла, чим ще треба доповнити рожеву картину сонячно-водних процедур на зеленій галявині, дивитися на які сходяться мешканці сусідніх будинків. Справа не лише в тому, що в дитсадку відшукали чудове місце, на яке сонце падає під потрібним кутом. Час радості і щebetання для дітей, час зворушливих зітхань батьків по той бік паркану—це час напруженої чіткої роботи, на яку мобілізований весь наявний склад персоналу, до кастиелянші включно. У кожного свої обов'язки — приготувати чисті простинки, обмити водою все маля чи лише його ніжки (згідно медичної картки), швидко витерти... В цей час тут не рахуються «чинами», і завідувача разом з нянею витягає з-під води мокрих веселих пустунів...

Сонячні ванни, душ — кожного дня, для всього дитсадка! — це прекрасно, але зовсім не просто...

Несподіваний гість

ОДНОГО чудового ранку, коли Ірина Валентинівна Пилипенко щось писала за столом свого кабінету, їй раптом вчулося рипіння дверей. Підвела голову і побачила, як вони повільно відчинилися, і на порозі з'явився... живий і самовпевнений півень. Пір'я його виграло усіма барвами веселки. Незвичайний гість байдуже глянув у бік володарки кабінету і задумливо попрямував до вікна, уважно зазираючи в щілини паркету.

Ірина Валентинівна протерла очі і ладна була вщипнути себе за руку, аби переконатися, що не спить. Звідки тут, на другому поверсі міського дитячого закладу, з'явився цей яскравий курячий кумир?

Дівчата за дверима не витримали, прірнули.

— Ей, хто там? — намагаючись бути суворою, гукнула Ірина Валентинівна. — Що це за птахоферма в кабінеті завідувачою?

Оля Гриценко, рожева од сміху, показалася в дверях.

— Це не птахоферма, Ірино Валентинівно, а наочний посібник. Я його вчора на базарі купила. У нас сьогодні заняття на тему: «Жива природа». Ось я і вирішила, хай не картинку, а живого півня побачать. Тільки він весь білий був. Так я його пофарбувала. Не помітно?

Можете уявити собі реакцію малюків, якщо навіть завідувачу так вразив півень в дитячому закладі! Діти ходили за ним зачарованими зграйками, обмираючи, торкалися пальчиками лискучого пір'ячка...

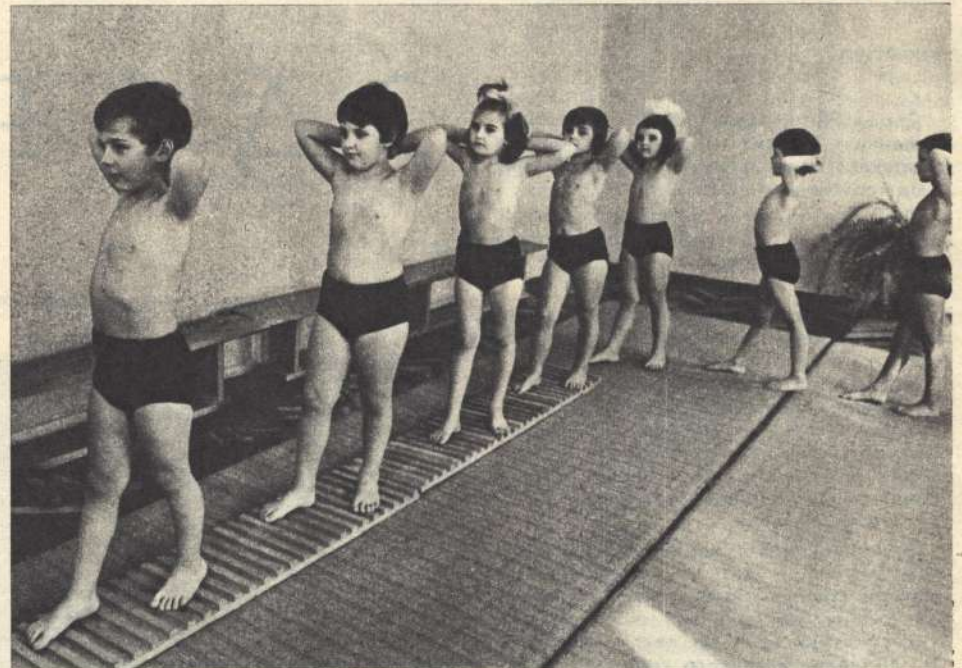
— Він живий, — щоразу повідомляли одне одному, — він справжній.

А тепер скажіть мені, чи стали б ви купувати на базарі півня, та ще й розфарбовувати його у свій вільний час, якби робота вихователя не була для вас улюбленою, якби колеги на цю вашу ініціативу лише здвигнули плечима та насмішувато перезирнулися?

групами на кращу роботу. Ми знаємо, як інколи формально можна розуміти і виконувати його пункти.

У цьому ж дитячому закладі відбувається процес, який найточніше можна визначити російським словом «со-ревнование». Тільки ревне ставлення до справи може вилитися в історію з півнем. А от «ревність» до новини, яку вигадали, скажімо, виховательки сусідньої групи, висловлюється не чорною заздрістю, а прагненням зробити у себе щось краще, цікавіше. Отак «со-ревнуючи» одна одну, вони шукають, думають, читають, вчать. Вихователька Гриценко, може, і не поїхала б за півнем, якби не бачила, наприклад, як дві тезки і колеги — виховательки Людмила Уманець та Людмила Дядченко протягом двох місяців, вечорами, змінюючи то одна одну, то ентузіастів-батьків, робили незвичайну клумбу з величезного лісового пня. Видовбавши з середини, вони засипали його землею, посадили квіти, що розцвітають і взимку...

А Людмили, в свою чергу, мабуть, теж не робили б цього, якби хтось перед ними не вигадав незвичайних ігра-

Щоб бути стрункими.

Якби це було так, Оля Гриценко обійшлася б на заняттях просто картинкою, де намальовано стандартного «середнього півня». І не було б у дитсадку незвичайного чудового ранку, коли до живого сліпучо-яскравого птаха тягнулися лагідні маленькі пальчики, і не промовила б несподівано п'ятирічна міська дівчинка таке пронизливо людське, таке одвічно жіноче:

— Ах, ти, мій бідненький...

А в цьому, до речі, був найвищий, найкращий результат запланованого заняття на тему «Жива природа».

Як у кожному радянському трудовому колективі, в дитячому закладі № 387 розгорнуто соціалістичне змагання між

шок, яких не купити в жодному магазині.

Пізніше зробили для ігор бібліотеку, поліклініку, пісочник для гри в приміщенні взимку... І коли, здавалося, все вже було вигадано, одного зимового дня на голих чорних деревах, під вікнами дитсадка раптом з'явилися золоті, червоні, зелені листочки. Зробили їх просто: залили дитячі кольорові фарми розчином різних фарб і, коли той взявся кригою, прикрасили зимові дерева отаким дзвінким казковим «листя». Можна, звісно, сперечатися про естетичну цінність такої вигадки, та зараз хвилює інше: комусь же незважно стояти на крижаному вітрі і прив'язувати кожен «листочок» до холодних гілок.

Для цього, мабуть, потрібно, щоб тепло, ясно, весело було на душі...

Два види здоров'я...

КОЛИСЬ я читала книгу про землян, які, потрапивши на далеку чужу їм планету, жажнулися: тамтешні мешканці можуть весело посміятися з людини, яка спіткнулася і боляче вдарилася, а, посміявшись, байдуже розійтися. До речі, не всім дітям властиві почуття жалості та співчуття. Їх треба виховувати. І якщо ми побачимо на вулиці, як маленький червонощокий хлопчик штовхне дівчинку і засміється її сльозам, ніяка людина не доведе нам, що хлопчик цілком здоровий. Є два види здоров'я, і здоров'я духовне для нас не менш важливе, ніж здоров'я фізичне.

Коли Ірина Валентинівна тільки почала завідувати першим у її житті дитячим закладом, досвідчена вихователька Євдокія Іванівна Кустанова дала їй почальний урок. Це було у зв'язку з наказом нової завідуючої викинути з груп всі старі, потерті, негарні іграшки. Наступного ранку Євдокія Іванівна тихо і наполегливо порадила Ірині Валентинівні повернути іграшки на місце. Адже то були найдорожчі для дітей речі, бо їх вони лагодили, зшивали, клеїли. Саме на цьому Євдокія Іванівна вчила дітей співчутливо ставитися до тих, хто потребує допомоги.

Довелося поставити іграшки на місце. Зате і запам'ятала Ірина Валентинівна той день на все життя. І тепер дуже задоволена, коли чує, як виховательки кажуть дітям:

— Сьогодні злива, гуляти не можна. Давайте потурбуємося про наших ляльок. Яка більш за всіх потребує допомоги?

Бачили б ви малюків, коли вони обережно, як хворих, несуть до виховательки ляльок з відбитими носами, як лагідно «лікують» їх, перуть і прасують їхні платтячка, розчісують лялькові кучері... Певно саме ці хвилини і сповнюють душу запасом найголовнішого здоров'я — духовного...

* * *

Гадаю, і розказаного досить, щоб зрозуміти: для здійснення складної і відповідальної програми загартування і фізичного виховання потрібен колектив одностайних, дружних, сміливих працівників, які не бояться численних складностей і перешкод. Одна з них виникла у вигляді декоративного басейну, передбаченого архітектором посеред великого подвір'я. Як би заманливо не називалася в проекті ця споруда, на ділі вона лише займала дорогоцінне місце і являла собою забруднену сіру калюжу.

Не буду описувати, як розбирали басейн. Розповім краще про те, що тепер на його місці — стадіон. Справжній — з футбольними воротами, з сіткою для волейболу, тенісним майданчиком. До речі, гамірно тут не лише влітку, а й се-

ред зими, коли футбольне поле перетворюється на снігову фортецю з високими білими стінами, з потаємними ходами і виходами, з гіркою для катання на санчатах, з лижними трасами...

Уявляєте дитячий апетит після години таких спортивних занять!

Є у 387-у свій ентузіаст фізичної культури, вихователька Катерина Миколаївна Вовчик. Не просто з задоволенням — з великим знанням справи веде вона спортивні заняття, що розписані у неї по хвилинах і секундах. І нема серед цих секунд жодної, коли б діти нудьгували чи не встигали б за своєю вихователькою. Тепер з її ініціативи заклад готується до загартування по-новому. Протягом певного часу, що згодом все збільшуватиметься, діти будуть займатися спортом босоніж. Перехід на цю ступінь загартування такий же непростий, як колись — до купання. Так само уважно вивчаються медичні картки, береться до уваги індивідуальне самопочуття кожної дитини. Та новинка спокійно, розумно, вміло впроваджується.

У Києві, на Виставці досягнень народного господарства, в павільйоні освіти є стенд, присвячений 387-му. В стислій формі розповідається там про успіхи у роботі цього закладу, де в здоровому, дружному, веселому колективі зростають здорові, міцні діти. І властиві їм обидва види здоров'я — і фізичне, і духовне.

Е. ДАВИДЕНКО

ЩЕ ОДИН ДІЙОВИЙ СТИМУЛ

Розповідає директор Новокаховського електромашзаводу
Анатолій Васильович ГЛОВАЦЬКИЙ

Кожний ранок починається для мене з ознайомлення зі щоденним зведенням про вихід колективу на роботу. Ось і сьогодні у графі «в декреті» проставлено цифру 90, а у наступній — «відпустка після декрету» — 170. Ясна річ, що питання про ясла і садки для нас як ніколи на часі. Хоч маємо три такі заклади, їх вже замало. Місць у них не висгачає. І понад 1000 жінок-матерів (це мало не кожна четверта наша робітниця) мусить тимчасово залишати роботу.

Уявляєте, які складності створює це в цехах, на виробничстві?

Щоб подолати їх, зводимо ще один дитячий дошкільний заклад. Та чи вирішить проблему навіть їх достатня кількість? На жаль, і діючі садки завдають нам чимало прикроців. Випав сніг — і десятки мам мусять брати лікарняні листки. Наступила весняна відлига і принесла з собою нежить, кашель...

Радилися ми, думали і дійшли висновку: треба якось по-новому зацікавити кожного без винятку працівника

дитячих дошкільних закладів у тому, щоб малята не застуджувалися. Самим лише медикам це, звісно, не під силу. Та як підключити до цієї справи досить-таки завантажених виховательок, нянь, навіть кастелянш, куховарок тощо?

Активістки заводської жінради провели рейд по дитячих закладах. Запропонували утеплити підлогу, краще обладнати медичні кабінети. Проконтролювали впровадження своїх пропозицій.

Відчувши підтримку заводчан, мобілізувалися і «дошкільники». Тепер варто котромусь малому зачухати, як його вже ведуть до медичного кабінету. Вихователька прослідкує, щоб обов'язково закапали носа. Няня не відпустить від себе, коли вся група йде на прогулянку. А увечері, віддаючи малому мамі, вони обов'язково порадять їй, як повестися з хлопчиком, щоб вчасно припинити розвиток хвороби, і запевнять:

— Коли не буде температури, приводьте Сашка, ми тут з нього очей не

спускатимемо. І на УВЧ поведемо, і інгаляцію зробимо. У нас же все тут під рукою — не треба йти до поліклініки.

На допомогу прийшла запропонована нами погодинно-преміальна система оплати праці. За основний показник було взято той, що відбиває картину відвідування малюками дитячого закладу.

Відтоді, як почали працювати по-новому, процент захворювань різко впав: з 28 до 4. Та й ті чотири відсотки, як правило, припадають на малюків з ясельних груп. Прайдуть курс загартування — зміцніють.

...Починаю кожен день з перегляду зведення про вихід на роботу. І радію: цифри у графах «відпустка після декрету», «догляд за хворою дитиною» мають явну тенденцію до зниження. Добре працюють наші «дитячі цехи». І заробляти «дошкільники» стали більше. Завод виконує план — підвищується розмір преміальних. А їх, так само як тринадцяту зарплату, одержують не тільки заводчани.